

Recenzija učbenika *Diverso 2*

Osnovne značilnosti in pristop

Učbenik *Diverso 2*, ki je izšel leta 2015 pri španski založbi SGEL, glede na Skupni evropski jezikovni okvir razvija uporabnikove kompetence na ravni A2. Ciljna skupina so mladi med 15 in 20 letom, s poudarkom na srednješolcih, ki se španščino učijo kot tuji in ne kot drugi jezik v rednem šolskem programu v svoji državi. Založba je s tem pokrila manjko učbenikov za tovrstno ciljno skupino, saj je večina učbenikov namenjenih mlajšim najstnikom (upoštevajoč španski in ne srednjeevropski šolski sistem) ali odraslim na splošno. Učbenik je poleg osnovnega komunikacijskega pristopa, ki razvija štiri osnovne spretnosti branja, poslušanja, govora in pisanja, zasnovan na globalnem, medkulturnem in delno večjezičnem pristopu, ki vsebuje zelo močno vzgojno komponento in v učencu želi razvijati (samo)kritičnost, odgovornost, refleksijo, strpnost, solidarnost, ustvarjalnost in ekipni duh. Vsaka enota naj bi poleg učenja jezika in kulture služila razmisleku in razvijanju osnovnih človeških vrednot. Enota 1 tako govori o pomembnosti izobrazbe in o odgovornosti do učenja; enota 2 se ukvarja s potrošništvom, modo in recikliranjem ter sprejemanjem raznolikosti; enota 3 predstavi delo kot pomembno vrednoto za prihodnost mladih; enota 4 osvešča učence o zdravemu življenju; enota 5 se osredinja na pomen in vpliv medijev in razvija kritičen odnos do informacij; enota 6 se osredinja na okolje in naravne vire ter razvija ekološko zavest; enota 7 se ukvarja z multikulturnostjo, preseljevanjem in razvija delo v skupini; enota 8 govori o estetiki in komunikaciji v umetnosti; enota 9 govori o vlogi in rabi tehnologije. V vsaki enoti se pojavijo vprašanja, ki se navezujejo na učenčeva stališča, mnenja, navade, kulturne primerjave itd. in skušajo učenca opozoriti in pripeljati do primerjave družbeno-kulturnih vidikov med lastnim in špansko govorečim svetom ter globalne primerjave na splošno.

Kaj vsebuje učbeniški komplet?

Diverso 2 je logično nadaljevanje učbenika *Diverso 1* in ponovi njegovo strukturo, zato gre prav tako za kompilacijo učbenika in delovnega zvezka v enem, kar omogoča učenčevo aktivno vlogo. Del učbenika je tudi zgoščanka, ki vsebuje posnetke za delo z učbenikom in delovnim zvezkim. Slušni posnetki vključujejo različne dialekte španščine. Učbenik vsebuje slovnične strani in besedišče, ki je razdeljeno po enotah in semantičnih poljih. Besedišče je predstavljeno v stalnih besednih zvezah in ne le izolirano po posamičnih besedah. Sledi delovni zvezek, ki poleg vaj za utrjevanje vključuje tudi test za vsako enoto. Struktura testa je enaka kot v *Diverso 1*: jezik in sporazumevanje, bralno in slušno razumevanje ter pisno in ustno izražanje. Pri pisnem in ustnem izražanju so napisani kriteriji in točke za ocenjevanje. Ti so enaki v učbeniku A1 in A2. Učenci tako na ravni A2 nadaljujejo s pripravo na maturo in uravnoteženo razvijajo štiri osnovne spretnosti. Za čim bolj optimalno in učinkovito učenje in kot dopolnilo slušnim posnetkom, ki so sicer daljši kot v *Diverso 1* a ne številčnejši, so na youtube-u na voljo izredno simpatici video posnetki, v katerih z veliko smisla za humor štirje mladi (15-20 let) v obliki video bloga predstavljajo vsebine vsake enote učbenika. V videih nastopajo dekleta iz Argentine, dekleta iz Španije ter fant iz Venezuele in Španije. Prepričana sem, da bo to zelo učinkovito motivacijsko in učno sredstvo. Učbenik ne vsebuje eksplicitnega poučevanja učnih strategij razen v kazalu, kjer so našteje uporabljene strategije po enotah (npr. kritično branje, iskanje bistvenih ali detajlnih informacij v besedilu, analizirati pesem, načrtovati diskusijo...). Podobno kot v *Diverso 1* tudi v *Diverso 2* v učbeniškem delu prevladujejo kognitivne strategije kot npr. ugibanje, sklepanje in bralne strategije, v "delovnem

zvezku” (drugi del učbenika) pa ponovno bralne strategije in skupinjenje kot učna strategija za učenje besedišča. Razvijanje ostalih učnih strategij bo prepuščeno učitelju.

Zgradba

Učbenik na ravni A2 sledi enaki mikrostrukturi kot na ravni A1. Vsebinskih poglavij je devet. Vsako poglavje ima 10 strani. Zgradba vsake enote je podobna drugim sodobnim učbenikom za poučevanje tujih jezikov. Namen prve strani enote je učenca seznaniti s temo in cilji, ga motivirati in temo povezati z njegovim predznanjem ali vedenjem o svetu. Sledi šest strani jezikovnega vnosa preko pisnih in slušnih besedil, shem in slikovnega gradiva. V shemah so predstavljene komunikacijske funkcije, slovnica in besedišče ter pravila pravopisa in izgovorjave. Tipologija vaj je pri razvijanju štirih spretnosti dovolj raznovrstna. Razvijanje razumevanja nikakor ne temelji na vaji “pravilna / napačna trditev” ampak uvaja različne bralne in slušne strategije, se osredinja tako na iskanje določenih informacij kot splošnega sporočila, na povezovanje s slikovnim gradivom itd. Beseda “repasa” učenca opozori, kaj mora ponoviti iz prejšnje enote, da bo lahko znanje nadgradil, z besedo “avanza” pa ponudi nadgradnjo neke vaje. S tem učbenik opozarja na utrjevanje in povezovanje snovi in omogoča dodatne vaje za hitrejšo in sposobnejšo učence. Osmo in deveta stran sta še vedno namenjeni predstavitvi špansko govorečih dežel. Informacije o tej deželi so povezane s temo enote. Zadnja stran “Acción - Reflexión” je namenjena delu v skupini in izdelavi ter predstavitvi manjšega projekta (npr. opis dobrega učitelja, izdelava modnega kataloga, življenjepisa, časopisne naslovnice, časopisnega članka, priprava diskusije...). Sledijo vprašanja za diskusijo o odnosih in vrednotah ter o učenčevih stališčih in mnenjih.

Oblika

Format učbenika je A4 in je narejen za aktivno uporabo, učenci vanj pišejo in rešujejo naloge. Za odgovore je namenjenega dovolj prostora, le za daljše pisne izdelke ga ni. Videz učbenika je privlačen in barvno zelo sistematičen (modra barva za sheme in sezname z besediščem, zelena za slovnico, roza za komunikacijske funkcije, oranžna za pravopis in izgovorjavo). Slikovno gradivo je razdeljeno po celi enoti in služi učenju in ne dekoraciji. Oblika učbenika ni sama sebi namen.

Teme

Prevladuje medkulturni pristop. Avtorji so se spretno izognili stereotipnim predstavam tem. Obravnavane teme uravnoteženo prikazujejo življenje v Španiji in Latinski Ameriki, ponekod pa vključujejo tudi primere drugih kultur (npr. o etničnih manjšinah kot so Romi, Sefardski Judje, beedilo o italijanski četrti “Little Italy” v New Yorku, besedilo o japonski kulturi) in hkrati nudijo možnost različnih medpredmetnih povezav. Teme si po enotah sledijo sledeče: 1-izobrazba, 2-potrošništvo in moda, 3- delo, 4- zdravje, 5- sredstva javnega obveščanja, 6- okolje, 7- preseljevanje, 8- umetnost, 9- tehnologija.

Tipologija besedil, ki je ena izmed kategorij v kazalu, je še bolj raznovrstna kot v *Diverso 1*, saj poleg sodobnih besedil (blog, elektronsko sporočilo...) vsebuje tudi intervjuje, časopisne članke, pesmi (bolero, milonga) in poezijo. Predstavljena je poezija štirih pesnikov: Ruben Dario, Mario Benedetti, Antonio Machado, Claudia Lars in štirje odlomki hispanoameriških piscev proze. V osmi enoti o umetnosti sta po dve strani posvečeni namreč literaturi, različnim zvrstem slikarstva in glasbe. Na straneh o hispanoameriških državah pa so predstavljeni tudi jeziki staroselcev (quechua, aimara, guaraní).

Besedišče

Besedišče ustreza ravni A2, vendar se pojavi tudi besedišče, ki sodi na višje ravni, kar zasledimo v mnogih učbenikih za učenje tujega jezika. Besedišče se uvaja na impliciten način preko bralnega in slušnega razumevanja, vendar je prisotno tudi eksplicitno poučevanje, najpogosteje v kombinaciji s slikovnim gradivom (npr. oblačila, deli telesa, primeri ekoloških katastrof, poklici...), v delovnem zvezku pa se besedišče utrjuje tudi s semantičnimi mrežami.

Slovnica

Slovnične strukture se uvajajo na induktiven način. Nove slovnične strukture učenci najprej spoznajo preko bralnega ali slušnega razumevanja, nato pa jih uporabljajo preko različnih vaj. Slovnične strukture so eksplicitno predstavljene na desni strani lista v kvadratu. Slovničnim strukturam so namenjene še strani na koncu učbenika, kjer se slovnične strukture ne pojavljajo glede na enote učbenika, ampak so predstavljene kot slovnične enote. Pojavljajo se različni tipi nalog; prevladujejo naloge podrejene komunikaciji, nekaj pa je tudi nalog mehanskega tipa, ki služijo utrjevanju slovničnega pravila. Produktivne naloge se v večini primerov rešujejo ustno v paru ali pisno individualno ali v skupini. V skladu z ravno A2 se postopoma uvedejo pretekli glagolski časi. Po ponovitvi sedanjika v prvi enoti se najprej uvede *pretérito indefinido*, ki se po dveh enotah ponovi v kontrastivni rabi s sestavljenim preteklikom (zadnja enota *Diverso 1*). Po dveh enotah se uvede drug pretekli čas *imperfecto*, ki ga učenec spet po dveh enotah uporablja skupaj z *indefinidom*. V zadnji enoti učenec utrdi rabo vseh treh preteklih glagolskih časov. Učbenik tudi ustrezno opozarja na pravopis, še posebno na rabo naglasnega znamenja.

Zaključek

Učbenik *Diverso 2* učencu predstavi raznolike teme in ga spodbudi k premisleku in primerjavi lastne kulture z drugimi, predvsem špansko govorečimi. Njegova prednost je razvijanje medkulturne kompetence in humanističen pristop z močno vzgojno komponento. Vloga učbenika ni le poučevanje jezika in kulture ampak sočasno tudi vzgajanje mladih v odgovorne, razmišljujoče in strpne globalne državljane.

Učbenik ustreza učnemu načrtu za španščino v gimnaziji, saj učenci z učbenikom razvijajo svoje sporazumevalne kompetence v španščini na ravni A2, razvijejo kulturno zavest, pridobijo nekatere vrednote, se samostojno spopadajo z novimi izzivi v učnem procesu in razvijajo zmožnosti sodelovanja v paru in skupini. Učbeniški komplet *Diverso 2* zato predlagam v potrditev za drugi in tretji letnik srednje šole pri poučevanju španščine kot drugega tujega jezika.

doc. dr. Marjana Šifrar Kalan

Ljubljana, 13.1.2016